

Opettaja-lehti 47/2011:

Alueasiamiehestä paikallinen nyrkki

Järjestön ykkösnyrkki paikallisesti tulee ensi vuoden alusta olemaan alueasiamies. Toimenkuva on laaja sopimusedunvalvonnasta koulutuspolitiikkaan, mutta tukea ja koulutusta on tarjolla.

Maija-Leena Nissilä Kari Kuukka, kuvat

Alueasiamiehen työ edellyttää laajaa verkostoitumista, Yrjö Kangas (keskellä) sanoo. Alueasiamiehet kouluttautuivat marraskuussa Helsingissä.

Palkkasihteerit, piiritiedottajat ja kuntakouluttajat jäävät historiaan, kun OAJ:n järjestö rakenne uudistuu. Paikallisesta edunvalvonnasta tulevat vastaamaan alueasiamiehet, jotka toimivat tiiviissä yhteistyössä alueyhdistysten puheenjohtajien ja pääluottamusmiesten kanssa.

OAJ:n hallitus nimeää alueasiamiehet kolmivuotiskausiksi. Järjestö korvaa alueasiamiehelle yhden viikoittaisen työpäivän, ja tarvittaessa alueyhdistys voi ostaa lisää työaikaa.

Alueasiamies on OAJ:n edustaja alueellaan yhdessä alueyhdistyksen puheenjohtajan kanssa. Sopimusedunvalvojana alueasiamies vastaa suurista linjoista ja edunvalvonnan kokonaisnäkömyksestä yksityiskohtaisten sopimustulkintojen sijaan.

Koulutuspoliittisena vaikuttajana alueasiamies pitää yhteyttä toiminta-alueensa sidosryhmiin.

– Toimenkuva on uusi, vaikka siinä onkin elementtejä entisestä. Tehtävänkuvassa voi myös olla aluekohtaisia painotuksia, mutta perustehtävän määrittelee OAJ:n hallitus. Alueasiamies ei esimerkiksi hoida entisen palkkasihteerin tehtäviä, vaan niistä vastaavat pääluottamus- ja luottamusmiehet, järjestöjohtaja **Petri Lindroos** sanoo.

Vahvistusta alueille

Alueyhdistyksen hallitus määrittelee alueen toiminnan painopisteitä ja jakaa vastuualueita. Alueyhdistyksissä voidaan siis sopia, kuka tai ketkä osallistuvat OAJ:n organisoimaan koulutukseen.

Yt- ja työelämäasioiden kokonaisuus sisällytetään osaksi pääluottamusmiesten, luottamusmiesten, työsuojeluvaltuutettujen ja alueasiamiesten koulutusta. OAJ järjestää tulevaisuudessakin koulutusta alueellisesta tiedottamisesta ja koulutuksesta vastaaville. Näihin koulutuksiin samoin kuin esimerkiksi valtakunnallisille yhteistoiminnan neuvottelupäiville osallistujista päättävät alueyhdistykset.

Uusien järjestelyjen toteutumista seurataan. Hallitus nimesi seuranta- ja kehittämistyöryhmän, jolta edellytetään aktiivista tiedonhankintaa.

– Keskeistä on edunvalvonnan toteutuminen kaikilla osa-alueilla, Lindroos toteaa.

Alueasiamiesjärjestelmä vahvistaa alueiden ja alueyhdistysten roolia. Tarpeen on kuitenkin selkeyttää edunvalvonnan toimintaketjua: jäsen–luottamusmies–paikallisyhdistys–alueyhdistys–OAJ:n toimisto.

– Yhä jäsen ottaa aina ensimmäiseksi yhteyttä omaan luottamusmieheensä, Lindroos muistuttaa.

Tehtäväkuva määriteltävä selkeästi

Uudenmaan alueasiamies **Yrjö Kangas** edustaa yli 7 000 jäsenen alueyhdistystä. Jäsenmäärä on suuri, ja niin on aluekin, joka kattaa entiset Länsi- ja Itä-Uudenmaan piirit Hangosta Porvooseen.

Vihdin yhteiskoulussa liikunnan lehtorina sekä kolmen organisaation pääluottamusmiehenä toimiva Kangas on tähän asti opettanut kaksi kokonaista päivää ja kolmantena päivänä yhtä ryhmää. Kun Kangas ensi vuoden alussa ottaa alueasiamiehen pestin hoitaakseen, tavoitteena on, että hänellä ei ole alueasiamiehen ja pääluottamusmiehen tehtävien lisäksi enää oppitunteja.

Kangas on uuden edessä avoimin mielin.

– Alueasiamies vaikuttaa paikallisesti ja keskittyy suurten linjojen vetämiseen. Työ edellyttää laajaa verkostoitumista.

Alueasiamiehen tekemän edunvalvontatyön tavoitteet ja pääsuuntaviivat määrittelee alueyhdistys, ja alueasiamies pyrkii huolehtimaan paikallisen vaikuttamisen käytännön toimista.

Piiriorganisaation aikana pääluottamusmiehet ovat muodostaneet kollegion, joka on kokoontunut muutaman kerran vuodessa. Kangas aikoo jatkaa hyväksi koetun kollegion toimintaa alueyhdistyksen työkaluna.

– Pääluottamusmiehet voivat yhdessä pohtia paikallisia erityiskysymyksiä. On myös tärkeää, että viestit kulkevat eri suunnista. Odotankin pääluottamusmiehiltä aktiivista yhteydenpitoa.

Toimistolta Kangas toivoo selkeätä tehtäväkuvan määrittelyä. Alueasiamiesten koulutussuunnitelmiin ensi vuodelle Kangas on tyytyväinen.

– Kunnan koulutus on kaiken toiminnan lähtökohta. Koulutus myös auttaa rakentamaan alueasiamiestoiminnasta valtakunnallisesti yhtenäistä.

Anu Pohjamo toivoo alueyhdistyksen kohottavan opettajien me-henkeä.

Kuntien taloustilanne huolettaa

Anu Pohjamo aloittaa noin 2 200 jäsentä edustavan Etelä-Karjalan alueyhdistyksen asiamiehenä tammikuussa. Ruokolahdessa Puntalan kyläkoulussa työskentelevä luokanopettaja on tähän asti saanut opetusvelvollisuuteen kaksi tuntia huojennusta 60 jukolaisen pääluottamusmiehenä toimimisesta.

Etelä-Karjalan alueen maantieteelliset ääripäät ovat Parikkala pohjoisessa ja Luumäki etelässä. Ruokolahti on siinä keskellä toisen ison kaupungin eli Imatran naapurissa. Toinen isoista on Lappeenranta, jonka yliopiston lehtorit kuuluvat myös Pohjamon kenttään.

Etelä-Karjalassa alueyhdistys on nuori, se aloitti toimintansa tämän vuoden alussa. Pohjamo on ottanut ikään kuin varaslähdön alueasiamiehen pestiin ja tutustunut oppilaitoksiin sekä käynyt esittäytymässä eri opettajaryhmille.

Alueen suurimmaksi haasteeksi ammatillisen koulutuksen puolella Pohjamo nimeää ammattikorkeakoulutuksen rakennemuutoksen. Yleissivistävällä puolella huolta aiheuttavat kuntien taloustilanne sekä väestön kehitys. Paljonko kouluja ja opettajia tarvitaan kattamaan pienenevien ikäluokkien tarpeet?

Pohjamo toivoo alueyhdistyksestä voimavaraa opettajien edunvalvontaan.

– Toivon opettajien me-hengen kohoavan. Yhteen ryhmään kuuluminen on vahvuus, mutta välillä on tietysti korostettava eri alojen opettajien asioita. Alueyhdistyksessä on myös jaokset kaikille opettajaryhmille.

Pääluottamusmiehiltä alueasiamies odottaa tiivistä yhteistyötä. Näin kokeneet auttavat nuoria, ja asioita saadaan vietyä yhteistyön voimin eteenpäin.

Alueasiamiesten koulutussuunnitelmaa Pohjamo kiittää.

– Erityisesti kaipaan keskustelua, vertaistukea ja jakamista.

Puheenjohtajasta alueasiamieheksi

Keski-Suomen **Jouko Salo** aloittaa virallisesti alueasiamiehenä ensi vuoden alussa, mutta hän on ollut OAJ:n toimistossa harjoittelemassa eli määräaikaisena asiamiehenä jo elokuun alusta lähtien. Sidosryhmätyö on tuttua muutenkin, sillä Salo on toiminut kohta neljä vuotta Keski-Suomen alueyhdistyksen puheenjohtajana. Ensi vuoden alusta puheenjohtajana aloittaa **Juha Paananen**.

Saarijärven Keskuskoululla matemaattisten aineiden lehtorina työskentelevä Salo on 160 jukolaisen pääluottamusmies. Alueyhdistyksessä jäseniä on noin 5 400, ja alueen muodostavat 23 kuntaa Pihtiputaan ja Kuhmoisten välillä.

Saloa askarruttaa valtionosuusuudistusten vaikutukset kuntarakenteeseen ja opettajien työllisyyteen. Myös ammattikorkeakoulujen muutospainet sekä vapaan sivistystyön leikkausuhat huolettavat.

– Jyväskylän ammattikorkeakoulu esimerkiksi on menettämässä paljon aloituspaikkoja, jos opetusministeriön suunnitelmat toteutuvat.

Keski-Suomen alueyhdistyksessä on pohdittu puheenjohtajan ja alueasiamiehen työnjakoa. OAJ:ltä Salo odottaa koulutusta ja ohjeistusta, jotta alueasiamiehen ja pääluottamusmiehen roolit selkiytyvät.

– Nyt ollaan tavallaan samanlaisessa tilanteessa kuin neljä vuotta sitten, kun alueyhdistystoiminta aloitettiin eikä tarkalleen tiedetty, mitä se tulee olemaan.

Työskentelyään OAJ:n toimistossa Salo kehuu.

– Mahdollisuus osallistua monien työryhmien kokouksiin on kuin ay-toiminnan jatkokurssi

Jouko Salo hyödyntää toimistossa oppimaansa alueasiamiehenä toimiessaan.